Väkevä J., Lindström M. ja Nietola O. 11.5.2017 35/17/L/A

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

Asiantuntijakuuleminen 11.5.2017

Valtioneuvoston selonteko (VNS 4/2017 vp) julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2018 - 2021

1 Metsäteollisuuden näkökulma julkisen talouden hoitoon

Metsäteollisuus ry pitää hyvin punnittuna ja saatavilla olevan tiedon valossa perusteltuna julkisen talouden suunnitelmassa esitettyä käsitystä julkisen talouden ongelmista ja tulevaa kehitystä koskevista riskeistä.

Suomelle on suuri haaste se, että talouden kasvunäkymät ovat 2020-luvulla selvästi alhaisemmalla tasolla (1 - 1,5 %) verrattuna finanssikriisiä edeltäviin vuosiin. Samaan aikaan julkisten menojen kasvupaine on kuitenkin aiempaa suurempi. Näin ollen arvioitu tuleva talouskasvu ei riitä rahoittamaan julkisen talouden menoja, vaan velkaantuminen jatkuu suhteessa bruttokansantuotteeseen taittuen vain väliaikaisesti vuosikymmenen vaihteessa.

Jotta julkinen talous saataisiin tasapainoon, julkisyhteisöjen talouden olisi oltava alijäämäisyyden sijasta ylijäämäinen v. 2021. Näin ei ole kuitenkaan julkisen talouden nykyisillä toimenpiteillä ja arvioidulla kehityskululla tapahtumassa.

Metsäteollisuus ry pitää tärkeänä, että Suomen julkisen talouden hyvä hoitaminen ja siihen liittyvien kansainvälisten velvoitteiden noudattaminen sekä sitä edellyttävä julkisen talouden tasapainon saavuttaminen on talouspolitiikan päämääränä pidemmällä aikavälillä. Pidämme myös tärkeänä, että sen eteen tehdään määrätietoisia toimenpiteitä.

Keinoja julkisen talouden tasapainottamiseen pidemmällä aikavälillä ovat julkisten menojen leikkaaminen, verojen korottaminen ja rakenteelliset uudistukset. Metsäteollisuus korostaa omana kantanaan sitä, että julkiset menot voidaan rahoittaa vain taloudellisen toimeliaisuuden synnyttämillä tuloilla. Tämän vuoksi suomalaisen toimintaympäristön on säilyttävä kilpailukykyisenä, investointeja suosivana ja kasvua edistävänä. Käytännössä se edellyttää yritystoiminnan edellytysten vauhdittamista ja julkisen sektorin koon hillitsemistä. Veroaste on Suomessa sen sijaan kansainvälisesti korkea, joten sen kiristämisen varaan julkisen talouden korjaamista ei voi laskea heikentämättä yritystoiminnan ja kasvun

edellytyksiä. Näin ollen painopisteen on oltava menojen hillitsemisessä ja rakenteellisissa uudistuksissa.

2 Puuraaka-aineen saatavuuden näkökulma

Metsäteollisuus ry arvioi julkisen talouden suunnitelmaa teollisuuden puuraaka-ainehuollon turvaamisen näkökulmasta. Tavoitteena tulee olla kilpailukykyisen kotimaisen puun saatavuuden varmistaminen lyhyellä ja pitkällä tähtäimellä, jotta turvataan metsäteollisuuden toimintaedellytykset ja luodaan mahdollisuuksia biotalouden kasvulle.

Metsäteollisuus on toteuttanut ja käynnistänyt useita investointiprojekteja, jotka nostavat puun jalostuksen kapasiteettia noin 8,5 miljoonalla kuutiometrillä vuoteen 2018 mennessä verrattuna vuoden 2014 puun käytön tasoon (64 milj. m^3). Puun tarpeen kasvu kohdistuu erityisesti havukuitupuuhun. Tarvittavan kuitupuumäärän liikkeelle saaminen edellyttää myös tukkipuun hakkuiden ja jalostuksen lisäämistä, jolloin puuvirran arvioidaan kasvavan jatkossa lähes 10 miljoonalla kuutiometrillä vuodessa. Lisäksi julkisuuteen on tuotu useita vielä selvitysvaiheessa olevia hankkeita, jotka mahdollisesti toteutuessaan kasvattavat puun tarvetta edelleen merkittävästi.

Kansallisen metsästrategia 2025:n tavoitteena on kotimaisen puun käytön lisääminen. Samoin hallitusohjelman tavoitteena on lisätä puun käyttöä 15 miljoonalla kuutiometrillä vuodessa. Keskeistä on kehittää puun markkinoille tulon edellytyksiä. Lisäksi on katsottava vuosikymmenien päähän eteenpäin ja panostettava puun tuotantoon, jotta kestävien hakkuiden tasoa voidaan tulevaisuudessa nostaa.

Seuraavissa alakohdissa on nostettu tarkemmin esille keskeisiä Metsäteollisuus ry:n tavoitteita ja näkökulmia liittyen maa-ja metsätalousvaliokunnan vastuualueeseen. Osa niistä edellyttää julkisen talouden panostuksia, mutta pidemmällä aikavälillä ne turvaavat metsäpohjaisen yritystoiminnan edellytyksiä ja edistävät vientiteollisuuden ja kansantalouden kasvua. Panostukset esimerkiksi väylien kehittämiseen ja monimuotoisuuden turvaamiseen maksavat itsensä takaisin nopeampana ja kestävämpänä talouskasvuna. Uskomme vahvasti kestävään metsien käyttöön perustuvan talouskasvun mahdollisuuksiin Suomessa.

2.1 Metsävaratiedon tehokkaampi hyödyntäminen

Hallitusohjelman kärkihankerahoituksen suuntaaminen metsävaratietojen käytön tehostamiseen on mahdollistanut kehittämishankkeiden toimeenpanon. Käynnissä olevat kehittämishankkeet, kuten Suomen metsäkeskuksen laserkeilausmenetelmän jatkokehitys ja sähköisen *Metsään.fi* -palvelun kehittäminen tehostavat merkittävällä tavalla tiedonkeruuta ja tietojen hyödyntämismahdollisuuksia. Myös alan toimijat ovat olleet aktiivisia ja julkaisevat kuluvan kevään aikana sähköisen

puumarkkinapaikan, *Kuution*, joka kytkeytyy *Metsään.fi* -järjestelmän tietoihin. Kehittämistyötä on tärkeää jatkaa ja tehokkaasta metsävaratietojen hyödyntämisestä on rakennettavissa Suomelle kilpailuetu verrattuna muihin metsätalousmaihin.

Parhaillaan valmistellaan metsävaratietojen käyttöä ja saatavuutta ohjaavan lain, nk. *metsätietolain*, uudistamista. Nykyinen lainsäädäntö on osoittautunut pullonkaulaksi metsävaratietojen hyödyntämiselle. Lisäksi laki on tarpeen uudistaa, jotta se vastaa jatkossa EU-lainsäädännön vaatimuksia koskien ympäristötiedon saatavuutta. Tietojen saatavuus tulee nopeasti saattaa sellaiselle tasolle, että esimerkiksi palveluja tarjoava toimija pystyy löytämään juuri ne oikeat metsänomistajat, joiden metsien hoitotarpeet vastaavat toimijan palvelurepertuaaria.

Metsävaratietojen käytön tehostaminen ja palvelujen digitalisointi ovat keskeisiä keinoja lisätä markkinaehtoista toimintaa metsätaloudessa ja kasvattaa palvelutarjontaa. Valtiovallan roolina on tarjota ajantasainen perustiedon pohja, joka tarjoaa tasapuoliset edellytykset eri toimijoille tuottaa uusia palveluja ja lisätä niiden tarjontaa.

2.2 Metsäluonnon hoidon edistäminen

Metsäluonnon hoidon edistämisen rahoitusta METSO-ohjelmaan on viime vuosina leikattu merkittävästi valtion säästöpäätösten seurauksena. Tehdyt leikkaukset eivät mahdollista METSO-ohjelmassa pysyvälle suojelulle, määräaikaisille ympäristötukisopimuksille ja luonnonhoitohankkeille asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Hallitusohjelman puoliväliriihessä päätetyt rahoituksen, yhteensä 5 miljoonan euron vuotuiset lisäykset YM:n ja MMM:n hallinnonaloille ovat hyviä päätöksiä ja erittäin tervetulleita lisäyksiä. Päätökset edesauttavat osaltaan ohjelman toteuttamista, mutta rahoitus ei ole edelleenkään riittävällä tasolla, jotta ohjelman tavoitteet voitaisiin vuoteen 2025 mennessä saavuttaa.

2.3 Logistiikan rahoitus

Julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2018 - 2021 on korjausvelan vähentämiseen ehdotettu kohdennettavan 300 miljoonaa euroa vuonna 2018. Kehyskauden loppuvuosina perusväylänpidon rahoitus palautuisi noin 1 miljardin euron vuositasoon. Kehittämishankkeista perusväylänpitoon siirrettäisiin yhteensä 423 miljoonaa euroa v. 2018-2021. Pääpaino siirroissa on vuodessa 2018. Yksityistieavustuksiin kohdennetaan vuosina 2018 - 2020 korjausvelkarahoitusta 10 miljoonaa euroa vuodessa. Vuonna 2021 yksityistieavustuksiin kohdennettu korjausvelkarahoitus on tarkoitus palauttaa väyläverkon kehittämiseen.

Metsäteollisuus pitää tervetulleena hallituskaudella tehtäväksi päätettyä erillispanostusta liikenneväylien kunnossapitoon, mukaan lukien

kärkihankkeisiin kuuluva korjausvelkarahoitus sekä rahoituksen siirto kehittämishankkeista ylläpitoon. Riittävä rahoitus väylien kunnossapitoon on edellytys metsäteollisuuden raakapuu- ja tuotekuljetusten sujuvuudelle.

Erillisrahoituksen ajoitusta on kuitenkin jo aiemmin, esimerkiksi vuoden 2017 kärkihankerahoituksen (100 miljoonaa euroa) osalta siirretty vuodella eteenpäin. Metsäteollisuus pitää välttämättömänä, että hallituskauden alussa päätetyt lisäpanostukset kunnossapitoon toteutuvat suunnitellusti ja täysimääräisesti.

Ehdottoman tärkeää on varmistaa rahoituksen riittävä taso ja pitkäjänteisyys väyläverkoston kehittämisessä myös yli hallitus- ja kehyskausien.

Yksityisteille ehdotettu lisärahoitus vuosina 2018 - 2020 on tervetullut lisäpanostus, mutta sellaisenaan riittämätön nostamaan rahoituksen riittävälle, noin 30 miljoonan euron vuositasolle.

Jouni Väkevä

kotimaan metsäasioiden päällikkö

Metsäteollisuus ry